

SÈRIE 5**OPCIÓ A**

1.

1.1. El farmacèutic apunta, amb una pistola, el narrador; aquest, acovardit, recorda una pregària d'infantesa. Però la pistola falla i el narrador es posa a riure com un boig, per reacció histèrica. Tot seguit, se sent marejat, està a punt de vomitar. L'assassí frustrat, emprenyat i nerviós, inspecciona la pistola; de sobte, aquesta se li dispara i de resultes mor el botxí enlloc de la víctima. El narrador es pregunta si l'ha salvat la providència divina: Déu també es pot amagar, ens diu, dins el canó d'una pistola.

1.2. No és altra cosa que la sobtada por de morir allò que provoca, en el narrador, una actitud religiosa regressiva, infantil, que ell mateix qualifica de devoció patètica i covarda. Un cop superat el tràngol, insisteix que el Déu a qui acaba de dirigir la pregària no és sinó el Déu de la seva infantesa: un Déu que no és un Déu d'amor sinó un Déu més aviat terrorífic, l'aranya còsmica". La consideració final sobre el Déu amagat en el canó d'una pistola es pot interpretar que té un regust irònic: el lector no pot creure's, en efecte, que el narrador se l'agafi seriosament, perquè l'entén com una mena d'acudit sobre la transcendència estrictament motivat per l'excepcional situació viscuda.

1.3. «racó polsós de la memòria»: expressió metafòrica
«riure com un boig»: comparació hiperbòlica
«onades de greix»: expressió metafòrica (i hiperbòlica)
«clavar una mirada»: expressió metafòrica
«el riure se m'escapava»: expressió metafòrica
«el tro de l'arma»: expressió metafòrica (i hiperbòlica)

[Nota: en proposar, com a solucions «pautades», aquestes sis expressions, no pretenem ser exhaustius (n'hi pot haver més) ni imposar dogmàticament que s'hagin de descriure exactament amb les figures o trops que aquí s'indiquen. El corrector tindrà un considerable marge de llibertat per avaluar, amb un criteri generós, les respostes amb què es trobi.]

1.4. patètica → deplorable, llastimosa, penible, commovedora, torbadora, ...
soltada → brusca, inesperada, imprevista, ...
irritada → enrabiada, enutjada, empipada, ...
furibunda → furiosa, colèrica, rabiosa, airada, irada, enfurismada, ...
llefiscosa → viscosa, enganxosa, llepissosa, pegallosa, ...

2. La redacció s'ha de valorar d'acord amb el document "Estructura dels exercicis de llengua catalana i de llengua castellana. Criteris generals d'avaluació"; vegeu l'apartat "**Criteris de valoració de la redacció [Expressió escrita i comentari crític]**".

3.

3.1. subjecte

«Els subjectes més intel·ligents»

atribut

«propensos a badades d'aquesta mena, impensables en persones normals»

«una disposició providencial»

complement de nom

«més intel·ligents»

«d'aquesta mena»

«impensables en persones normals»

«normals»

«providencial»

complement d'adjectiu

«a badades d'aquesta mena, impensables en persones normals»

«en persones normals»

3.2.

a)

«que la mare m'ensenyava de petit»

«que pujaven i baixaven»

«que em va ajudar a contenir-me una mica»

«que invoca Déu»

b)

«les velles pregàries»

«onades de greix»

«una mirada furibunda»

«la gent»

c)

compl. directe

subjecte

subjecte

subjecte

3.3. impersonals

-«es tractava d'una atac d'histèria»

-«ja se sap»

no impersonals

- «la pistola no s'havia disparat»

subjecte: «la pistola»

- «se l'imagina en algun racó de l'univers»

subjecte: «La gent que invoca Déu»

-«també es pot amagar dins el canó d'una pistola» / subjecte: «Déu»

3.4. perplexitat: "x": [ks], o bé: oclusiu velar sord + fricatiu alveolar sord

em vaig posar: "ig": [tʃ], o bé: africacat palatal sord

pujaven i baixaven: "j": [ʒ], o bé: fricatiu palatal sonor

"ix": [j], o bé: fricatiu palatal sord (també [iʃ])

inspeccionava: "cc": [ks], o bé: oclusiu velar sord + fricatiu alveolar sord

OPCIÓ B

1.

1.1. Samsó és intrínsecament abúlic, apàtic, peresós. No té cap passió ni ambició i, com que tampoc és egoista, s'estima a si mateix tan poc com estima els altres: és, per tant, un misantrop perfecte. Tanmateix, la situació política a què es veu abocat el converteix, sense voler-ho, en un líder que tirantitza la resta de personatges. Tot passa com si la revolució hagués anestesiat la seva personalitat profunda. La seva psicologia, doncs, resulta finalment complexa, interessant i no gens fàcil d'explicar.

- 1.2. a) «Samsó és incapaç de convertir dos garbons en un violí»
 «Samsó no extreu cap idea filosòfica de la seva resignada indignació»
 «(Samsó) ignora que existeixi l'esforç humà de convertir l'horitzontal en perpendicular»
 «No el mou (a Samsó) cap ambició, cap passió ni tampoc cap egoisme»
 «(Samsó) no està tarat de misantropia»
 «(Samsó) no aixecaria ni un bri d'herba en esclatar la revolució»

[Nota: A aquests sis exemples, que semblen força fàcils de trobar, se n'hi podria afegir, segurament, algun altre. En el cas, improbable, que l'examinand n'addueixi un, o dos, no tingut o no tinguts en compte entre els sis, tocarà al corrector de decidir, segons el seu criteri, si el(s) considera vàlid(s).]

b) [No proposem pautes concretes de les glosses demanades. El corrector haurà de valorar, bàsicament, si l'examinand ha entès bé el significat dels dos exemples que hagi escollit i si és capaç de demostrar-ho redactant un text ben estructurat.]

1.3. «(i en trobar-s'hi el commouen vagues intencions subconscients de redempció)»
 Es tracta d'un incís amb forma d'oració coordinada copulativa que trenca el fil de l'oració principal en què s'insereix a fi d'aportar un suplement d'informació, una precisió, sobre l'estat d'ànim de Samsó, subjecte implícit d'aquesta oració principal.

«(Nel n'és un exemple incontrovertible)»

Incís amb forma d'oració juxtaposada que literalment proposa un exemple individualitzat, amb nom propi, de la mena d'homes a què es refereix d'una manera genèrica l'oració principal.

«- i potser hauria calgut que l'autor ens expliqués aquesta reacció (no diem justificqués) per tal de lliurar-nos alguna cosa més d'aquesta interessantíssima psicologia del revolucionari pervingut-»

Incís amb forma d'oració coordinada copulativa en què l'autor del text, en funció de crític de *La fam*, expressa reticència o reserva sobre el que fóra una certa insuficiència o manca de claredat explicativa de l'obra pel que fa a la psicologia del protagonista en tenir la reacció a què es refereix l'oració principal. En posar com a mer incís aquest element de crítica negativa, l'autor sembla restar-li importància: és com si ens volgués dir que una tal reserva crítica no afecta d'una manera important la seva valoració clarament positiva de l'obra.

«(no diem justificqués)»

Incís amb forma d'oració juxtaposada que s'usa per cridar l'atenció del lector sobre la precisió d'un mot prèviament usat, indicant emfàticament que no cal confondre'l amb el que s'introdueix, negant-ne la validesa, en el mateix incís, ja que confondre un terme amb l'altre canviaria la intenció, i la radicalitat, de la crítica expressada.

[Nota: Recordeu que a l'examinand només se li demanen dues explicacions.]

- 1.4. indigència → pobresa, misèria, penúria, ...
 peresa → mandra, ganduleria, droperia, galvana, accídia, ...
 pusil·lanimitat → apocament, tímidesa, poquedat, encongiment, indecisió, ...
 misantropia → insociabilitat, esquerperia, antropofòbia, aversió al gènere humà, ...
 passivitat → inacció, immobilitat, estatisme, inèrcia, ...
2. La redacció s'ha de valorar d'acord amb el document "Estructura dels exercicis de llengua catalana i de llengua castellana. Criteris generals d'avaluació"; vegeu l'apartat "**Criteris de valoració de la redacció [Expressió escrita i comentari crític]**".
- 3.
- 3.1. a) subjecte
 «Cap anècdota al marge de les que viu Samsó»
 «Samsó»
 «aquest singular personatge»
- b) complement o objecte directe
 «que (viu...)»
 «ens»
 «que (exerceix...)»
- c) complement circumstancial
 «(ni) per un moment»
 «en escena»
- d) complement de règim
 «de la tirania que exerceix en escena aquest singular personatge»
- 3.2. a) «encara que la seva afecció als pardals el porti al declivi de la seva aventura a reservar-los les molles de pa del seu esmorzar»
 b) subordinada adverbial concessiva; c) complement circumstancial
- a) «que no arribarà mai a sostenir-hi una conversa»
 b) subordinada substantiva (completiva); c) compl. d'adjectiu (de *convençuts*)
- a) «sinó que troba en la lluita dels altres una satisfacció morbosa»
 b) coordinada adversativa; c) segon membre coordinat d'una oració principal
- a) «que es tracta d'una venturosa anestèsia de la seva apatia»
 b) subordinada substantiva (completiva); c) complement de nom (de *dubte*)
- 3.3.
- «els lliga» a) «els personatges que l'envolten»; b) complement o objecte directe
- «subratllem-ne» a) «Samsó» [o bé: «un personatge sense precedents en la nostra escena»]; b) complement de nom
- «sostenir-hi» a) «els pardals»; b) complement circumstancial
- «en trobar-s'hi» a) «al centre d'una revolució [...] sentimental»; b) complement de règim locatiu [també, acceptable: compl. circumstancial]
- «repetim-ho» a) «(que és) un abúlic»; b) complement o objecte directe
- 3.4. personatge: "tg": [dʒ], o bé: africacat palatal sonor
absorbeix tots: "b": [p], o bé: oclusiu bilabial sord
 "ix": [j], o bé: fricatiu palatal sord (també [iʃ])
acció: "cc": [ks], o bé: oclusiu velar sord + fricatiu alveolar sord
transitoriament: "s": [z], o bé: fricatiu alveolar sonor